

זבל בקר - קללה

מסוף פתרונות ברפת

תחת כותרת זו התנהל השולחן העגול במסגרת הכנס המדעי לבקר בירושלים. הצבת השאלה רלוונטית בכל יום, היא מעסיקה כיום את הרפתנים שמרגישים לעתים שהם יותר "זבלנים" מאשר יצרני חלב. נענינו לאתגר וביא בפניכם שני חוספים שעוסקים בנושא הזבל במספר היבטים. המוסף הנוכחי יעסוק בפתרונות קצה מוצלחים שמסתיימים ברמת המשק ואילו המוסף של החוברת הבאה יביא את הפתרונות האזוריים

מי השתייה ועל כן, יש למנוע את פיזור הזבל בשטחים. זה החל באגן ההיקוות של הכנרת והמשיך לאזורים אחרים, כאשר לא בהכרח היה הדבר מלווה בבדיקות מתאימות. היה גם מי שהגנת הסביבה כה קרובה לליבו, עד שלקח אותה לספירות שרלטניות וטען שפתוגנים מסוכנים עלולים להגיע מזבל הבקר אל מי התהום. הוכחנו לאותו גורם שאין כל סיבה לחשוש ממעבר פתוגנים, היות ובאדמה מתרחש תהליך דינמי של השמדת אותם חיידקים פתוגנים (התבססנו על מאמר מדעי שפורסם בנושא זה). נימוק שלישי שהועלה מן האוב טען שפיזור זבל גולמי בשטחים החקלאיים גם יגרום להפצת צמחים רעים. עדיין יש אנשי גד"ש רבים שזועקים מרה לזיהום השטחים, אך יותר ויותר נראה שאין כצעקתא.

מה קרה במהלך שנות הרפורמה במשקים? אנשי גד"ש רבים ראו (ועדיין רבים מהם ממשיכים לראות...) בזבל נטל ולא אבו לשמוע על שימוש בזבל בקר כחומר מטייב לקרקע. כיום, יש זמירות חדשות והכתבות בהמשך המוסף יוכיחו זאת.

אנשי המשרד להגנת הסביבה הסתמכו בזמנו על האמירות הנ"ל והחליטו להעדיף מתקנים אזוריים, מתוך חשש שמתקנים מקומיים לא יטופלו כנדרש. כך קרה שבמסגרת הרפורמה נדרשו משקים להשית מענקים המגיעים להם לטיפול קצה בזבל, למתקנים אזוריים.

מה קורה בתחום הזבל בממשק האינטנסיבי הקיים באירופה?

גודל העדר נקבע בהתאם לשטח שעליו ניתן לפזר את הזבל, אם גולמי או אם לאחר תסיסה (יש איסור לפזר את הזבל בעונות גשומות). זו השיטה הנפוצה ביותר. כאמור, אי אפשר להגדיל את העדר אם אין בידי המגדל שטח לפי המפתח המתבקש. גם בארה"ב שיטה זו קיימת. בארץ, לעומת זאת, מספר הפרות בעדר אינו מותנה

תמה הקורא בוודאי, מה אנו מתחילים לעסוק בזבל? שהרי הרפורמה כבר כמעט מאחורינו. מביקורים במשקים רבים אנו חשים שההתלבטויות גדולות מאי פעם. גם העלויות הכרוכות בטיפול אזורי מרתיעות יצרנים רבים והחיפוש אחר פתרונות מוצא את ביטוי בדיונים רבים שמתקיימים כל הזמן במשקים רבים. לאן פניהם?

אנו מקווים, שהכתבות בשני המוספים הקרובים יבהירו את הנדרש להבהרות, ויתנו בידי מקבלי ההחלטות במשקים כלים לקבלת החלטות יותר נכונות, אשר יעמדו בדרישות איכות הסביבה, אך גם יהיו כלכליות ומועילות. להכרתנו, הרפורמה בפתרונות קצה ברפת מתחילה רק כעת ובשנים הקרובות יתבצע תהליך התאמה שיהיה מקצועי וגם כלכלי.

להכרתנו, הרפורמה בפתרונות קצה ברפת מתחילה רק כעת ובשנים הקרובות יתבצע תהליך התאמה שיהיה מקצועי וגם כלכלי

מהו זבל? על כך כתוב במילון של אבן-בו-שושן: "דומן, גללים והפרשות של בעלי חיים, או רקבובית של חומרים אורגניים, או מינרליים שמפזרים בשדות לשם טיוב הקרקע ודישונה".

הגדרה זו אינה צריכה להפתיע אותנו; זבל גולמי מפוזר בשדות משחר החקלאות, בכדי לטייב את הקרקע. עדיין ניתן לראות במדינות מתפתחות רבות כיצד כל "פירור" זבל, הן של בע"ח והן של בני אדם, מנוצל לטיוב הקרקע או לחימום ולבישול. לצערנו, נרקמה אסכולה גורפת שאומרת שפיזור זבל בשטחים עלול לזהם את מקורות

או ברכה?

עזרא שושני - שר"ס. המחלקה לבקר
יוסי מלול - משק הבקר

בגודל השטח לפיזור הזבל. קרבת משקים לאזורים מיושבים יוצרת אף היא קושי נוסף בפיזור הזבל בשטחים, בשל בעיות של ריח ומראה. הצנעת הזבל יכולה לצמצם או אף לבטל לחלוטין טענות בגין הריח.

יש לבחון בזהירות רבה מה מתאים להעתקה ובכל מקרה יש לעשות זאת בהדרגה ובשלבים זהירים כדי לא לגרום נזקים. קיימת חשיבות רבה בגיוס אנשי הגד"ש כחלק מהפתרון הכולל של זבל הבקר לשימושים סופיים מועילים בשדות ובמטעים

מנגד, מדינות העולם הנאור מחויבות ל"הסכם קיוטו", דהיינו: צמצום פליטת גזים לאטמוספירה. ניצול הגז מתסיסה אנאירובית

יאפשר צמצום השימוש בדלק פוסילי (דלקים שנוצרו ממאובנים, ואשר נשאבים מבטן האדמה).

תקנות נוספות מחייבות צמצום זיהום מי התהום בניטרטים. הדבר מושג באמצעות חיוב המגדלים בבניית מאצרות בתוככי המשקים. כלומר, פיזור זבל בצורה מבוקרת בעונות מסוימות בשנה, יכול למנוע חדירת ניטרטים לאדמה. ולבסוף קיימות גם תקנות למניעת זיהום בקטריאלי של מי תהום. המדינות באירופה מקציבות סכומים נכבדים לבחינת נושא זה. לצערנו, עדיין הנסתר רב על הגלוי. חילקנו את העיסוק בפתרונות הקצה לשני מוספים:

1. המוסף הנוכחי - מביא מאמר רקע של ד"ר אילן צדיקוב וסוקר מספר פתרונות ברמת המשק הבודד.
2. חלק ב' יובא בחוברת הבאה ויביא את

מגוון הפתרונות האזוריים שהוקמו לרכז את הטיפול במערכות מרכזיות-אזוריות. שם המשחק: עלות החלופה בתוככי כל משק וגם לא פעם - "משוגע" אשר לוקח על עצמו את קידום הנושא.

יש לזכור שהפתרונות שמובאים כאן הם מקומיים ומתאימים לתנאים המיוחדים בכל רפת ובכל משק, לפיכך יש לבחון בזהירות רבה מה מתאים להעתקה ובכל מקרה יש לעשות זאת בהדרגה ובשלבים זהירים כדי לא לגרום נזקים.

קיימת חשיבות רבה בגיוס אנשי הגד"ש כחלק מהפתרון הכולל של זבל הבקר לשימושים סופיים מועילים בשדות ובמטעים.

נשמח לשמוע ולקרוא את תגובותיכם והערויכם לנושא החשוב שמעיק על כל רפת קריאה מהנה. ■

העזאים ישנים בשקט ?

עם גזי ריח אתם תישנו בשקט.

גדר חשמלית מהווה שילוב של מחסום פיזי עם מערכת אזהרה מתוחכמת, המגלה ומתריעה על כל ניסיון חבלה או חדירה בגדר.

גדר חשמלית פעילה ויעילה בכל מזג אוויר

לגדר חשמלית מגוון רחב של אפשרויות התקנה, והיא מתאימה כמעט לכל מקום

גדרות ינאי מציעה: • תכנון הנשען על ניסיון רב בתחום • זריזות ודיוק בביצוע העבודה • אמינות • שירות ואחריות • מחירים תחרותיים • יכולת שילוב עם מערכות אחרות • שדרוג של גדרות קיימות

קיבוץ חצור, חצור-אשדוד 60970 נייד: 050-5330351
E-mail: yanai@hatzor.org.il טלפקס: 08-8579504

ינאי חצור
הכו כ3א/